Autocenzura je najv

Neki akteri mojih članaka o kojima sam godinama pisao, lani su završili u Remetincu, a tek tada počelo se na sve strane pisati o onome na što sam godinama upozoravao, pa su tako drugi mediji tek lani 'otkrivali' afere koje su se dogodile puno prije

Razgovarala:
Renata DEBELJAK

Jedan od najboljih hrvatskih istraživačkih novinara, 35-godišnji novinar Businessa.hr-a Josip Bohutinski nedavno je dobio priznanje za najbolje priloge u gospodarskom novinarstvu u 2009. godini 'Hrvoje Mateljić' koju je utemeljio poslovni tjednik Lider te tako proglašen najboljim poslovnim novinarom u prošloj godini. Izvještavajući godinama o brojnim gospodarskim aferama u našem društvu, Josip je ustrajao na svojoj profesionalnosti, ali i hrabrosti, budući da je zbog nekih članaka dobivao i prijetnje. Jedan je od četvero nominiranih novinara za ovogodišnju nagradu 'Novinar godine' koju dodjeljuje Hrvatsko novinarsko društvo. Kada je imao 11 godina, Josipova se obitelj preselila iz Busovače u Cavtat gdje je završio osnovnu školu, a srednju školu za medicinskog laboranta završio je u Dubrovniku. Ovaj diplomirani politolog, 2000. godine je počeo raditi u gradskoj rubrici 'Večernjeg lista', a dvije godine kasnije počeo je pisati za 'Poslovni svijet', Večernjakov tjedni prilog o gospodarstvu, gdje je u više navrata bio i v.d. urednika. U Businessu.hr zaposlio se 2005. godine, gdje i sada kao novinar senior piše o javnim infrastrukturnim radovima poput gradnje autocesta, o željeznici, avioindustriji, pivarskoj industriji...

Nedavno Vam je dodijeljena Liderova nagrada 'Hrvoje Mateljić' za najboljeg poslovnog novinara u 2009. godini, a ujedno ste i prvi laureat te nagrade! Na dodjeli je pojašnjeno kako je to zapravo priznanje novinarskoj nepokolebljivosti. Što Vam znači ta nagrada?

Nagrada mi je bitna kao javni pokazatelj da se moj višegodišnji trud i rad cijeni od strane kolega. Naime, u žiriju su bili urednici poslovnih novina ili gospodarskih rubrika dnevnih novina, a to znači u neku ruku moji

veće zlo novinarstva

konkurenti na novinskom tržištu. To je vrlo ohrabrujuće za mene i dodatno me motivira da i dalje radim kako sam dosad radio, da ustrajem na svojim principima i toj nepokolebljivosti u borbi za bolje i pošteno društvo. A to je upravo uloga nas novinara.

Prijetnje i pokušaji ušutkavanja

Također ste i jedan od četvero nominiranih novinara za Novinara godine HND-a! Očito je da je netko u Hrvatskoj, barem kada je o nagradama riječ, počeo uvažavati istraživačke novinare?!

Vidjet ćemo kad se zbroje rezultati glasovanja koliko se cijeni istraživačko novinarstvo. Nominirani su i istraživački novinari Nataša Škaričić i Hrvoje Šlabek. Njih dvoje, svaki u svom sektoru, otkrili su prošle godine također značajne afere.

Još 2005. godine počeli ste u Businessu.hr-u pisati serije tekstova o kriminalu i namještenim natječajima u cestogradnji, o sumnjivim poslovima u nekim drugim sektorima koje su državni organi tek 2009. počeli istraživati i propitivati, ali i drugi su se novinari tek znatno kasnije počeli baviti tim aferama?!

Prošle godine se napokon počelo raspetljavati korupcijsko klupko u Hrvatskoj, o kojem sam godinama pisao, ali se ništa nije događalo. Tako da je lani došao na naplatu sam moj trud koji sam uložio u kartice i kartice tekstova o namještenim natječajima, malverzacijama, kriminalnim radnjama u javnim tvrtkama, na infrastrukturnim radovima... Neki akteri mojih članaka o kojima sam godinama pisao, tako su lani završili u Remetincu, počelo se pisati na sve strane o onome na što sam godinama upozoravao, pa su tako drugi mediji tek lani 'otkrivali' afere koje su se dogodile puno prije i o kojima je davno prije, još 2006., 2007., i 2008. godine pisao Business.hr. Mislim da su i ti mediji upali u zamku obračuna aktera tih afera, jer su dugo šutjeli o svemu tome. Zato sam ja jedno vrijeme lani, kako bi tko 'otkrio' neku aferu, samo pisao 'Business.hr je o tome pisao još prije godinu, dvije, tri, četiri godine...'

Samo neke od afera koje ste otkrili su i bojanje tunela, lažna otvaranja autocesta uoči lokalnih izbora, drastičan porast cijene gradnje autocesta, mutni poslovi poput HAC-ove prodaje trafostanica HEP-u za 300 milijuna kuna, a neki tekstovi za epilog su imali uhićenja čelnika HŽ-a, HAC-a i Skladgradnje?! Jeste li dobivali prijetnje zbog svojih tekstova i od koga?

Bilo je prijetnji i pokušaja ušutkavanja. Išlo je to sve preko posrednika, raspitivali su se koliko bi mi bilo dovoljno novca da ušutim. Kad su shvatili da sam ja potpuno drugačijeg mentalnog sklopa i da ne funkcioniram kao oni i da mi naravno ne pada na pamet uzeti novac, onda su poručili da će to drugačije riješiti. Ali 'najgora' mi je prijetnja bila kad me je predsjednik Uprave jedne javne tvrtke nazvao ljut zašto sam nešto napisao i zaprijetio mi: 'Sredit ćemo mi tebe tako što ćemo te stavit da radiš u Vjesniku!'

Novinar ne može ispunjavati svoj poziv ako nema slobodu djelovanja, ako ne može napisati ono što zna, što je provjerio i u što je siguran da je točno. Znači nema cenzure, a pogotovo autocenzure koja je najveće zlo novinarstva

Lani se napokon počelo raspetljavati korupcijsko klupko, o kojem sam godinama pisao, ali se ništa nije događalo. Tako da je došao na naplatu sam moj trud koji sam uložio u kartice i kartice tekstova o namještenim natječajima, malverzacijama...

Sloboda djelovanja

U hrvatskom novinarstvu se općenito sve manje teži objektivnosti, a većina novinara je spriječena pisati o raznoraznim aferama ili su njihovi tekstovi podložni cenzurama! Očito ste za objavljivanje svojih tekstova imali veliku podršku uredništva Businessa.hr?!

Da toga nije bilo ne bih objavio ni retka teksta. Novinar ne može ispunjavati svoj poziv ako nema slobodu djelovanja, ako ne može napisati ono što zna, što je provjerio i u što je siguran da je točno. Znači nema cenzure, a pogotovo autocenzure koja je najveće zlo novinarstva. A da bi mogao tako slobodno djelovati mora postojati povjerenje između novinara i urednika. Znam da sve ovo zvuči utopijski u vrijeme kad su mediji pod utjecajem politike i oglašivača, ali ja o tome mogu govoriti jer sam zbilja u Business.hr-u iskusio tu slobodu i to povjerenje. U takvoj klimi novinar koji je svjestan uloge koju ima u društvu, može se dalje usavršavati i nadograđivati. Može uspjeti!

Neko ste vrijeme kao novinar radili i u Dubrovniku, u dopisništvu 'Večernjeg lista'?! Možete li iz tog razdoblja izdvojiti neku zanimljivu novinarsku anegdotu?

To je bilo jedno ludo razdoblje gdje je ekipa bila genijalna. Marija Bikić, Maja Rilović-Koprivec, Renata Debeljak, Mladen Gojun, Zvone Pandža, jedno vrijeme i Ilko Čimić. Toliko je bilo smijeha tada u dopisništvu da je svaki dan bio anegdota. Mislim da bi nam i Seinfeld pozavidio na takvim likovima i situacijama.

Civilni vojni rok ste odslužili u Dječjem domu 'Maslina'! Mnogi Vas Dubrovčani iz tog razdoblja pamte, jer ste Gradom šetali s brojnim mališanima, a sa nekima od njih ste se i trajno sprijateljili?!

Zahvaljujući razumijevanju ravnateljice Ilijane Stojanović, ujutro sam mogao raditi u dopisništvu, a popodne služiti civilni vojni rok u domu 'Maslina'. Tako sam vodio dvostruki život - ujutro sam bio novinar Bohutinski, a popodne dundo Josip. Nešto slično Supermanu, samo što ja nisam super i ne znam letjeti pa sam šetao. Pa sam onda valjda bio Dundoman. A to je bilo jedno zbilja jedinstveno i nezaboravno iskustvo. Jer, kada uđete u taj dom osjetite kao da ste zakoračili u epicentar tuge. A kada toj djeci pružite ruku i pođete s njima u šetnju, onda kao da ste uhvatili za ruku epicentar sreće. I zato nas je uvijek bilo puno u šetnji, da sreća bude što veća. Šetali smo Melko, Ante, Dona, Sanela, Vlaho, Tonina, Irma, Ivo i ja svuda po gradu, plovili po Elafitima... I naravno da nakon 10 mjeseci provedenih s tim predivnim malim bićima ne možete reći: 'Zbogom, ja sam odslužio svoje'. Otišao sam natrag u Zagreb, ali svaki Božić, Uskrs i ljeto sam u Gradu u kojem, osim mame i brata, imam i puno malih prijatelja, koji su, doduše, sve veći i veći!